

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Munere Concionandi, Exhortandi, Catechizandi - Continens non tantùm praecepta ad artem concionandi discendam accomodata, sed etiam Ideas & Conceptus practicos pro Concionibus in Festis B. V. & SS. Dedicacionis, Patrociniij, Novi Anni, Paschatis, Parasceves; item in Primitiis Sacerdotum,

...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Nonus Locus. Per oppositorum assignationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48347](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48347)

mentionem Judicis, Actoris, Rei, Testis, Sententiæ, faciat, eò quòd hæc in iudicio reperiantur. Diligenter tamen in hac comparatione attendere debet Concionator, ne totus labor ipsius in eo tantum versetur, ut ostendat hanc vel illam rem tali rei comparari posse, sed potiùs studeat insignem aliquem effectum & motum, qualis est potissimùm imitationis desiderium ex tali comparatione elicere.

OCTAVUS LOCUS.

Per similitudines.

Hæc amplificatio tribus modis fieri potest. Primò enim exponuntur similitudines illorum, qui habuerunt virtutes illas, quas persuadere, vel vitia quæ dissuadere volumus, & tales similitudines vocantur exempla: ut si quis de pœnitentia sermonem faciens exemplum Beatissimæ Mariæ Magdalenz adducat.

Secundò adducuntur, quandoquæ similitudines de rebus naturalibus vel artificialibus sumptæ, & hæc commune nomen similitudinis retinent, ut si quis velit ostendere, quòd omnis, qui se humiliat, exaltandus sit, & adducat pro exemplo aquam, quæ, quòd altiùs in profundum cadit, eòd altiùs ascendit: aut arborem, quæ tantò altiùs ramos extollit, quantò profundius radices jecit.

Tertiò adducuntur similitudines sumptæ à quibusdam factis confictis, vel parabolis, qualibus frequenter Christus est usus, uti ex Evangelio constat, & hæc parabolæ vocantur. Huc etiam revocantur Fabulæ, quales ab Æsopo & aliis sunt conscriptæ, quæ tamen non nisi rarissimè usurpandæ sunt, ne gravitati & fructui concionis officiant.

NONUS LOCUS.

Per oppositorum assignationes.

Ut si quis v.g. laudare velit gratiam divinam, ex opposito, hoc modo argumentaretur: Quantum damnum infert peccatum, tantum utilitatis affert gratia; nam sicut peccatum hebetat hominis intellectum, inquinat affectum, debilitat virtutem, ita gratia illuminat, quia lux est: affectum purifi-

cat,

cat, quia aqua munda est; potentiam corroborat, quia Dei virtus est: sicut peccatum homines ab amicitia Dei excludit, privat jure ad hæreditatem regni Cælestis, Diaboli mancipium facit, & æternis ignibus addicit, ita gratia eripit à Servitute Diaboli, & Dei amicum efficit, & ad felicitatem æternam restituit, ac omnium Bonorum participem facit.

DECIMUS LOCUS.

Per divisionem in Partes.

Hæc amplificatio fit Quatuor modis, primò per divisionem *totius universalis*: ut si Concionator alicui applicaret illam sententiam: *Ego sum flos campi*: diceretque iste Sanctus meritò assimilatur flori, quia fuit sicut rosa Succensus ardore Charitatis, ut lilium candidum nitore puritatis, ut viola suaviter olens odore humilitatis.

Secundò per divisionem *totius integralis*, ut si quis explicaturus illam Sancti Pauli sententiam ad Rom. cap. 12. *Multi unum corpus sumus in Christo*: dicat hujus mystici corporis caput est Christus; oculi sunt viri contemplativi; os prædicatores; manus, qui vitam activam profitentur; Pedes, omnes Christiani ad Bravium cæleste currentes.

Tertiò per divisionem *totius collectivæ*; ut si explicaturus illam sententiam Apocal. cap. 6. *Fecisti nos Deo nostro regnum*, dicat in regno Christi. Christus est Rex, Assesores & Judices sunt Apostoli, Milites sunt Martyres, Præcones sunt Doctores & Prædicatores.

Quarto per divisionem *totius potentialis*, seu naturæ in potentia, ut si volens ostendere, quomodo Deus sit ex tota anima diligendus, dicat eum esse diligendum *intellectu*, ut cognoscat illum sine errore: *voluntate*, ut ei sine contradictione obediat: *memoriâ*, ut sine oblivione eum meditetur.

His quatuor modis addi potest Quintus, quando videlicet plures propositiones per copulam connexæ dicuntur, ut si explicaturus illam sententiam S. Pauli Rom. 13. *Abiciamus opera tenebrarum, & induamur arma Lucis*, dicat: quidam non induunt arma lucis, licet abiciant opera tenebrarum: id est, non faciunt bona: Quidam induunt arma lucis, sed non abijciunt opera tenebrarum: quidam & induunt arma lucis, atque